

FRANÇOISE

Françoise

PAUL BRITS

© 2020 Paul Brits / Uitgeverij U2pi

Titel: Françoise

Auteur: Paul Brits

Uitgeverij U2pi BV, Den Haag, www.uitgeveriju2pi.nl

Druk: JouwBoekdrukkerij.nl

ISBN: 978-90-8759-956-0

NUR: 300

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

1.

1900. Het was de eerste vrije avond in drie maanden. De beide luitenanten Friedrich Lafeber en Albrecht von Büdingen trokken de teugels strak aan en reden op hun paarden naar de kazernepoort.

“Hier heb ik lang op gewacht”, riep Albrecht.

“Ik ook”, antwoordde Friedrich. Hij glimlachte. “Gelukkig is kapitein Von Müller met verlof.”

“Ja, nu kunnen wij doen wat wij willen. Ik ben blij dat we de kazerne eindelijk eens kunnen verlaten.”

Friedrich veegde enige regendruppels van zijn gezicht. “Het is wel jammer dat het juist nu het zulk slecht weer is.”

“Ach, dat maakt niet uit. Straks zitten we in de kroeg.”

“Ik hoop dat er in Metz leuke kroegen zijn. De laatste keer hebben we twee uur door de stad gereden. Dat wil ik niet nog een keer meemaken.”

“Natuurlijk zijn er leuke kroegen. We hebben toen niet goed gezocht.” De beide mannen reden naar het wachthokje. De wachter zag zijn meerderen in het duister van de novemberavond niet aankomen en groette te laat.

Friedrich keek streng op de soldaat neer.

“Heeft u mij niet aan zien komen? Zelfs niet aan hóren komen?”

“Mijn excuses, luitenant.”

De wachter groette opnieuw en nam de juiste houding aan.

Friedrich inspecteerde zijn kleding.

“Was dit je laatste nacht?”

“Jawel, luitenant.”

“Een nacht wachtlopen erbij.”

“Jawel, luitenant.”

Voorzichtig reden Friedrich en Albrecht door de heuvelachtige omgeving. Langs de paden stonden kale bomen, die als gevolg van de sterke oostenwind scheef waren gegroeid. Door de regen waren het zand en het gras verworpen tot een duister moeras.

Ze sloegen een zijweg in. In de richting van de stad waren eindelijk enkele lichten te zien.

“Wat voor mensen zullen hier wonen?”, schreeuwde Albrecht. Hij

trachtte boven het geraas van de stormwind en het hoefgetrappel van de paarden uit te komen. “Er zou hier toch een château zijn?”

“Ik zou het niet weten”, was het antwoord. “Ik hoorde gisteren dat er hier langs de weg ook nog een bierhuis was. De eigenaar schijnt niet erg vriendelijk te zijn, maar we kunnen er wel naartoe gaan. We hoeven natuurlijk niet naar Metz.”

“Waar is dat bierhuis?”

Friedrich hield stil. Hij keek rond in de omgeving.

“Misschien daar, dat huis daar. Ik hoorde dat het een klein wit gebouw was. Laten we gaan kijken.”

Albrecht en Friedrich zetten de paarden opnieuw in beweging. Al snel kwamen de beide officieren aan bij het huis. De muren van het huis waren beschadigd. Voor de beide ramen hingen groene luiken. Naast de ramen hing een lamp. Onder de lamp viel in zwarte letters ‘Café Bauche’ te lezen. Boven was er een zolderverdieping. Vlakbij het huis was een schuur gebouwd. Even verderop stond een overkapping waaronder enkele paarden stonden.

Albrecht wees naar boven.

Achter het raam van de zolderverdieping was de schimmige gestalte van een vrouw te zien. Ze zat bij een olielampje te lezen.

“Een vrouw”, zei hij, “kijk Friedrich, ze bestaan nog.”

“Ja, onvoorstelbaar. Ik heb bijna geen vrouw meer gezien sinds ik uit Berlijn weg ben.”

Friedrich zag dat de jonge vrouw het olielampje dichterbij haalde. Ze keek door het raam naar de beide officieren.

“Kom”, zei Friedrich, “we stallen de paarden en gaan naar binnen.”

Friedrich en Albrecht begaven zich naar de overkapping. Ze stalden de paarden en keerden terug naar het huis.

“Waar is de ingang?”, vroeg Albrecht.

“Aan de zijkant, dat heb ik al gezien.”

De beide mannen liepen over het grintpad naar de deur. Friedrich klopte aan.

‘P. Bauche’, stond op het naambord te lezen.

Een man met strak achterover gekamde donkere haren en een wat mager, bleek gezicht deed open. Hij keek zijn gasten aan en mompelde iets dat op ‘bienvenue’ leek. Friedrich schatte hem rond

de veertig.

“Wij zouden graag een glas bier drinken”, zei Friedrich.

“Komt u binnen.”

Friedrich en Albrecht volgden de man. Ze zagen dat een aantal gasten opstond om het bierhuis te verlaten.

De beide officieren trokken zich er weinig van aan. Ze namen hun grijze adelaarshelmen af en keken rond. Het bierhuis zag er van binnen weinig florissant uit dan van buiten. Er stonden slechts vier wankele tafels bij de ingang en wat houten krukken bij de bar. Op drie van de vier tafels stond een brandende kaars. Achter de bar bevonden zich wat kleine kruiken met bier en een enkele fles wijn. De gang langs de bar leidde tot een tweetal kamers en een keuken. Een trap naast de bar verbond het café met de zolderverdieping. Achter de tafels in het vertrek, tussen de beide ramen, brandde de open haard. Aan de muur hingen enkele crucifixen.

Friedrich en Albrecht namen plaats op de houten stoelen aan de voorste tafel. De man van zojuist zette zonder wat te zeggen twee pullen bier op tafel.

“Dank u”, mompelde Friedrich.

“Proost”, toostte Albrecht. “Op onze vrije avond.”

Hij streek door zijn kortblonde haar.

“Wat denk jij, Friedrich? Zullen de vrouwen in Metz vrijer zijn dan in Berlijn?”

Friedrich nam een slok bier.

“Ik zou het niet weten”, zei hij.

Hij veegde het schuim van het bier weg uit zijn donkerbruine, gekrulde snor. “Ik weet alleen dat de vrouwen er hier ongezonder uit zien. Alles stinkt naar kolen: zelfs de mensen. Het zijn domme arbeiders, waar wij ons niet mee inlaten.”

Gedachteloos staaarde hij naar het knapperende haardvuur dat het vertrek verwarmde.

“Maar wat moeten wij dan?”, vroeg Albrecht.

Friedrich schudde met zijn beker, zodat het bier bleef schuimen. Hij haalde zijn schouders op.

“Ik zou het niet weten. Ik hecht er aan dat ik een getrouwd man ben.”

“En als je hier kennis zou maken met een mooie vrouw?”

“Ik heb er nog geen één gezien.”

Friedrich dronk zijn pul leeg en knipte met zijn vingers.

“Mein Herr, nog twee bier graag!”

De eigenaar schudde zijn hoofd.

“Ik sluit over een kwartier”, mompelde hij.

“Hé!”, riep Albrecht verontwaardigd. “Wat is dat? We beginnen net!”

“Dan beginnen jullie maar ergens anders, ik ga sluiten.”

Na deze woorden stond Friedrich op. Hij was een kop groter dan de tengere kroegbaas.

“U bent zeker vergeten wie er de baas is in Elzas-Lotharingen, niet?”

“Vertelt u mij dat dan maar eens.”

“Het Duitse Rijk is hier de baas en wij zijn hier om jullie de nodige eerbied voor het keizerlijk gezag aan te leren.”

Friedrich werd afgeleid. Hij keek op en zag een jonge vrouw met lange donkere haren, gehuld in wijde blauwe rokken en een zijden blauwgestreepte blouse, de laatste treden van de trap aflopen. Albrecht en hij staarden naar de vrouw. Ook de eigenaar keek op. De vrouw droeg een brandende kaars bij zich welke haar verschijning aangenaam belichtte. Met doordringende, blauwe ogen keek ze op haar beurt in de richting van de beide gasten.

“Laat ze toch, vader”, zei ze.

“Nee, ik wil dat ze vertrekken. Ik wil geen Duitsers in mijn café.”

“Ze komen hier een pul bier drinken. Ze hebben verlof.”

“Ja”, riep Albrecht. “Uw dochter heeft gelijk.”

De man keek zijn dochter kwaad aan.

“Ga onmiddellijk terug! Ik vind het al erg genoeg dat jij je met Duitsers inlaat. Hier wil ik geen Duitsers zien. Heb je dat begrepen?”

“Het zijn klanten.”

De vrouw liet zich niet wegsturen.

“Wat willen jullie drinken?”, vroeg ze, haar vader negerend.

“Bier graag.”

De vader keek dreigend in de richting van zijn dochter maar greep niet in.

De vrouw liep naar de bar en schonk twee pullen vol. Haar houding was stijlvol, bijna vorstelijk.

“Dat is een pittige dame”, fluisterde Friedrich.

“Een bijzonder mooie dame ook. Heb je gezien dat ze prachtige blauwe ogen heeft?”

Friedrich knikte.

“En een mooie brede mond”, zei hij.

Hij glimlachte.

“Dit is nou wel een mooie vrouw.”

De vrouw liep met twee pullen bier in de richting van de officieren. Ze zette het bier op tafel en leunde daarbij over de schouder van Friedrich. Hij rook haar zoete parfum. Een kort moment voelde hij haar zachte boezem over zijn uniform glijden.

“Komt u van ver?”, vroeg ze.

“Nee nee”, antwoordde Friedrich, “wij logeren hier niet zo ver vandaan.”

De vrouw schudde niet begrijpend haar hoofd.

“Logeren?”

“Uh, nee, onze kazerne is hier niet zo ver vandaan.”

“Goed, dus u hoeft niet ver te reizen door dit noodweer?”

“Nee nee, gelukkig niet.”

“Komt er nog wat van?”, vroeg de vader op norske toon.

De vrouw haalde haar schouders op.

“Ik ga maar weer naar boven”, zei ze. “Mijn vader is niet erg gesteld op Duitsers, zoals jullie merken.”

“En u?”, vroeg Friedrich. Hij veegde het zweet van zijn voorhoofd.

“Ik ben zelf Duitse.”

“Uw vader niet?”

“Nee, maar mijn moeder wel.”

Na deze woorden draaide ze zich om. Ze groette haar vader en liep naar de trap.

Friedrich en Albrecht dronken hun pul snel leeg.

“Dat is geweldig!”, zei Albrecht. “Een mooie vrouw en ze is nog Duitse ook!”

Friedrich knikte. Hij keek naar de trap, in de heimelijke hoop dat de jonge vrouw terug zou keren. Toen dit niet gebeurde zette hij zijn helm op en stelde voor te vertrekken.

“De eigenaar is niet erg op ons gesteld en die dame komt niet meer terug.”

“Wat je zegt, laten we betalen en weggaan.”

Friedrich en Albrecht stonden op. Ze betaalden de eigenaar en liepen naar de uitgang. Friedrich keek nog eenmaal achterom. Toen hij zag dat de dame van zojuist inderdaad niet terugkeerde liep hij naar buiten. Albrecht sloot de deur.

“Friedrich”, fluisterde hij, “we moeten deze vrouw snel weer eens opzoeken.”

“Ja, wel jammer dat haar vader er was. Wat een onaangename man.”

De officieren liepen over de verregende weg in de richting van de stallen. Ze schrokken op toen een lichtflits de hemel verlichtte en de klap snel volgde.

“Scheisse!”, klonk het ineens.

Albrecht keek geschrokken om, maar barstte al snel in lachen uit. Friedrich lag languit in de modder. Bovendien kwam de dame van daarstraks naar buiten.

“Stil”, fluisterde Friedrich. “Zo te zien hadden we toch nog even moeten blijven zitten.”

Zonder dat de vrouw de beide officieren opmerkte, liep ze langs de schuur en gooide ze een emmer water leeg in het beekje achter het huis. Ze zette het olielampje dat ze bij zich droeg op de grond en veegde haar handen aan haar rokken af. Vluchtig keek ze op. Aarzelend pakte ze het lampje. Ze liep over het grintpad naar de weg. Nu pas zag ze de beide officieren.

“Kan ik misschien helpen?”, vroeg ze.

Friedrich stond op.

“Er is niets aan de hand”, zei hij.

“U moet hier ook uitkijken”, zei de vrouw. “Komt u zich maar wassen, in de schuur is een pomp, maar wees wel stil. Ik wil niet dat vader ons hoort.”

Friedrich en Albrecht liepen terug in de richting van het huis. De vrouw leidde hen naar de schuur.

Ze hield de deur van de schuur open en verlichtte de pomp met het lampje. In de schuur rook het naar hout en stro.

Friedrich wase zijn gezicht en handen. Onderwijl keek hij een enkele keer naar de onbekende vrouw, die groter was dan Albrecht en bijna net zo groot als hij. Hij zag dat ze een zilveren medaillon droeg.

Ze bleef erbij staan.

“Uit welke plaats komen jullie?”, vroeg ze.

“Uit Berlijn”, antwoordde Friedrich.

Hij bedacht zich dat hij zich nog niet had voorgesteld.

“Mijn naam is Friedrich Lafeber en de naam van mijn vriend is Albrecht von Büdingen.”

“Het is mij een eer u beiden te ontmoeten. Ik ben Françoise Bauchez, mijn vader komt uit Parijs, maar helaas woon ik al mijn hele leven hier.”

“Pardon mademoiselle Bauchez”, zei Albrecht, “wij zijn een aantal keer in Metz geweest en wij vinden de stad juist heel mooi.”

“Zeker”, beaamde Friedrich, “het regent alleen steeds als wij op pad zijn.”

De vrouw schudde haar hoofd.

“Berlijn is veel mooier”, zei ze.

“Kent u Berlijn?”, vroeg Friedrich.

“Nee, maar ik heb er wel foto's van gezien. Ik zou graag eens naar Berlijn gaan.”

Ze streek over het uniform van Friedrich.

“Jammer dat jullie weg moeten”, zei ze. “Mijn vader mag niet weten dat ik met jullie praat. Zojuist liet hij mij nog begaan omdat jullie betalende klanten zijn, maar als hij hier achter komt zwaait er wat voor mij.”

Ze glimlachte.

“Dat zwaait er toch al”, vervolgde ze. “De vorige keer kreeg ik een draai om mijn oren.”

“Het is goed, mademoiselle Bauchez”, antwoordde Friedrich. “Wij begrijpen het.”

De beide officieren en de jonge vrouw verlieten de schuur.

“Waarom heeft uw vader zo een hekel aan ons?”, vroeg Albrecht.

“Ach, hij kan het verleden niet vergeten. Hij is Parijs in 1871 ontvlucht. Hij was toen zestien. Hij heeft het de Pruisen nooit vergeven dat ze de oorlog hebben gewonnen.”

“Maar uw moeder is Duitse.”

“Ja, dus zo principieel is mijn vader niet.”

Ze streek met haar handen over haar rokken. “Jullie moeten snel

weer eens een pul bier komen drinken”, vervolgde ze. “Jullie komen mij sympathiek voor.”

“Wij willen snel weer eens hier komen”, zei Albrecht. “Maar worden wij het bierhuis dan niet binnen enkele minuten uitgezet?”

“Nee, ik zal er wel voor zorgen dat, dat niet gebeurt.”

“Dan komen wij zeker weer, mademoiselle Bauchez.”

“Excuseert u het gedrag van mijn vader en noemt u mij alstublieft Françoise.”

“Excuseert u ook ons”, zei Albrecht. “Wij gedroegen ons niet als heren.

“Dat geeft niet. Jullie krijgen ook bevelen.”

Snel na deze woorden liepen de beide mannen naar hun paarden en spoedden zij zich in de richting van de donkere heuvels.

2.

“Ze was zeer gecharmeerd van jou”, zei Albrecht, enkele dagen na het bezoek aan Café Bauche. “Ik zag dat ze zelfs over jouw uniform streek. Volgens mij moet jij snel teruggaan naar dat bierhuis.”

“Ik zou graag willen, maar ik kan mijn gezin toch niet bedriegen?”

“Ik noem dat geen bedriegen. Wij zitten hier nu al bijna drie jaar zonder vrouw. Ik ben ook getrouwd, maar ik zou er niet lang over na hoeven denken. Ik vond het eerst vervelend dat ze meer in jou zag, maar dat was nu eenmaal niet anders.”

Friedrich staarde voor zich uit. Achter in de grote officierenzaal stonden enkele hoge militairen. In de zaal hingen portretten van de keizer en van de keizerin. Boven de ingang hing een bruin bord met daarop de tekst: ‘Wij zijn allen Duitsers.’

Hij zuchtte.

“En als iemand er achter komt, wat dan?”

“Natuurlijk komt niemand er achter. Ga naar die dame toe, betaal niets en zeg niemand waar je uithangt. Je zult haar daarna nooit meer zien.”

Hij lachte.

“Of denk je dat ze je komt achtervolgen?”

“Nee nee, natuurlijk niet.”

“Dan ga je toch naar haar toe?”

Friedrich zuchtte.

“Dan zou ik vanavond moeten gaan. Morgen komt Von Müller terug en kan ik niet meer onopgemerkt weg.”

“Inderdaad.”

“Wie staat er op wacht?”

“Diezelfde sukkel die er de vorige keer ook stond. Als hij zijn mond open doet laat je hem deze keer een hele maand wachtlopen.”

“Geen probleem dus.”

Albrecht schudde zijn hoofd.

“En als je je bedenkt, drink je alleen maar een pul bier en vertrek je weer. Dan ga ik wel in jouw plaats.”

Friedrich dacht lang na. Hij dronk zich moed in met twee pullen bier. Tegen tien uur die avond trok hij de jas van zijn uniform aan en

verliet de zaal. Hij voelde zijn hart in zijn keel bonzen toen hij een kleine twintig minuten later voor de deur van het café stond. Even keek hij naar de zolderverdieping. De gordijnen waren gesloten. “Natuurlijk is ze er niet”, mompelde hij. “Ik had het kunnen weten” Hij trok de jas van zijn grijze uniform recht en klopte op de deur. Eén van de gasten deed open.

Friedrich liep naar binnen. De eigenaar, die de haard opstookte, keek nors in zijn richting.

Hij zag de vrouw waarvoor hij was gekomen nergens staan. Hij zag alleen dat hetzelfde groepje mannen als enkele dagen eerder ook dit keer het bierhuis verliet. Friedrich tikte de laatste stamgast op zijn schouder.

“Stink ik?”, vroeg hij.

“Nee, in het geheel niet”, klonk het. Kennelijk was de man te zeer geïntimideerd om een passender antwoord te geven. Hij verliet het bierhuis zo snel mogelijk.

Friedrich wachtte bij de deur.

“Gaat u zitten”, stelde de eigenaar voor.

“Nee, ik wacht op mijn vrienden.”

“Komt u nu soms met het hele leger?”

“Maakt u zich maar geen zorgen.”

Friedrich bestelde een pul bier en nam plaats aan de bar.

Zonder iets te zeggen bracht de eigenaar het bier. Friedrich pakte de pul aan en nam enkele slokken. Hij keek naar boven. Het luik dat naar de zolderkamer leidde was dicht.

Even staarde hij naar zijn glas, maar al spoedig keek hij nogmaals naar het luik.

“Zoekt u iets?”, vroeg de eigenaar. “U lijkt me wat nerveus.”

“Dat valt wel mee. Ik heb morgenochtend een belangrijke bespreking in Metz. Ik bereid me voor.”

“Met een pul bier?”

“Ja, soms is dat het beste.”

De eigenaar glimlachte.

“Dat is waar”, zei hij.

Friedrich dronk zijn pul in snel tempo leeg. Hij keek herhaaldelijk om zich heen. Uiteindelijk schudde hij zijn hoofd.

“Ik ga direct terug”, mompelde hij. “Ik had hier al nooit naar toe moeten komen.”

Hij betaalde de eigenaar en stond op. Teleurgesteld verliet hij het café.

Op het moment dat hij over het grintpad in de richting van de weg liep, kwam een vrouw naar hem toe. Friedrich keek verheugd op en zag haar donkerblauwe ogen. Het was Françoise. Met een lachend gezicht liep ze hem tegemoet.

“Herr Lafeber, ik had al verwacht dat ik u snel weer zou ontmoeten”, zei ze.

“Waarom?”

“U lijkt mij een man die woord houdt.”

“Dank u.”

Françoise nam Friedrich belangstellend in zich op.

“U bent alleen gekomen?”, vroeg ze.

“Ja, luitenant Von Büdingen is ziek.”

“Dat is spijtig.”

“Waar kwam u ineens vandaan?”, vroeg Friedrich.

“Ik zag u zojuist staan aarzelen. Ik wilde niet dat iemand ons zou zien en verstopte me in de schuur.”

Ze glimlachte.

“Ik vond het vermakelijk dat een grote man als u niet naar binnen durfde.”

Friedrich knikte. Hij keek Françoise aan. Ze droeg een stijlvolle zwarte jurk, een mantel tegen de kou en enkele zilveren sieraden.

Hij zocht naar een gespreksonderwerp.

“Heeft u het naar uw zin in Metz?”, vroeg hij. “U leek niet erg over de plaats te spreken.”

“Dat ben ik ook niet. Het enige wat hier mooi is, is de kathedraal en daar gaan we niet meer naar toe. Ik heb hier niets meer te zoeken.”

“Ook geen echtgenoot?”

Françoise lachte.

“Nee”, zei ze.

“Waarom niet?”

“Herr Lafeber, dat zijn geen vragen die een man zomaar aan een dame stelt.”

“Vergeeft u mij.”

“Maar als u het wilt weten, ik ken geen enkele man waar ik mijn leven mee wil delen.”

“U bent zeer openhartig.”

Françoise keek om zich heen. Het café lag er verlaten bij.

“Laten we een stukje verder lopen”, zei ze. “Achter de schuur kan niemand ons zien. Dan kunnen we nog wat praten.”

Friedrich knikte. Hij volgde Françoise en liep om de schuur heen.

“Vertelt u mij eens, Herr Lafeber, komt u van oorsprong ook uit Berlijn?”

Friedrich nam zijn helm af en wreef met zijn hand door zijn korte donkere haar.

“Ik ben geboren in Warnemünde”, zei hij, “aan de Oostzee. Ik was de oudste van tien kinderen. Mijn vader werkte in de graanhandel. Hij raakte failliet toen de regering besloot Russisch en Amerikaans graan in te kopen. Daarna is hij zijn geluk gaan zoeken in Berlijn.”

“Heeft hij het geluk gevonden?”

“Nee, we bleven arm. Het leger was voor mij de enige kans op een carrière.”

Ze kwamen bij de andere kant van de schuur. Françoise keek om de hoek naar het huis.

“Ik geloof dat mijn vader al naar bed is”, zei ze.

Ze richtte zich tot Friedrich en glimlachte.

“Moet u dadelijk weg of wilt u nog even blijven?”

“Ik heb alle tijd.”

Hij keek naar haar medaillon. Er stond een jonge vrouw op afgebeeld. Hoopvol en zelfvoldaan keek ze uit haar ogen.

“Wie is dat?”, vroeg hij.

Françoise lachte verbaasd.

“Dat ben ik zelf. Ziet u dat niet? De foto is van twee jaar geleden.”

Friedrich keek nog eens goed. Alleen de brede mond herkende hij.

Deze vrouw leek aanmerkelijk jeugdiger: ze was nog een meisje.

Hij beseftte dat hij een verkeerde vraag had gesteld.

“Jawel”, mompelde hij, “nu ik het medaillon goed bekijk zeer zeker.”

Françoise kwam dichtbij Friedrich staan. Friedrich richtte zich op. Hij trachtte geen blijk te geven van onzekerheid.

“Er valt in Metz niet te leven”, zei Françoise, “ik wil naar Parijs.”
“Waarom? Parijs is een zondige stad. U kunt hier ook een goed leven leiden.”

“Nee, u heeft makkelijk praten. U woont in Berlijn, een evenzeer zondige stad.”

Met een glimlach streek Françoise langs de grijze jas van het uniform dat Friedrich droeg.

Hij zette een stap naar achteren.

“U bent toch niet bang?”, vroeg Françoise.

“Nee nee, ik begrijp alleen niet waarom u dit doet.”

Françoise keek verontwaardigd opzij.

“U zegt het maar”, zei ze. “Als u niet wilt, dan ga ik direct weg.”
Friedrich sloeg zijn handen om haar middel en drukte zijn lippen tegen de hare. Langzaam verplaatste hij zijn handen naar haar heupen en billen. Hij voelde haar borsten tegen zijn lichaam.

“Kunnen wij niet beter naar een hotel gaan?”, vroeg hij.

“Natuurlijk niet. Dan weet straks iedereen het. U wilt toch ook niet, dat iedereen hier van hoort?”

“Nee nee.”

Het begon te regenen. Françoise veegde een druppel weg van haar neus.

“We kunnen beter hier blijven. In de schuur is plaats genoeg. Het geluid van de regen vind ik bovendien erg romantisch.”

“Ik vind het juist onbehaaglijk. Het gaat toch niet onweten?”

“Wat zegt u?”

“Niets.”

“Ach, weest u maar niet bang. Vanavond onweert het niet, vanavond waait het slechts.”

3.

Het was een drukke zaterdagmiddag in Berlijn. Huifkarren, automobielen, trams en koetsen reden af en aan over Unter den Linden en de Kurfürstendamm. Uit de schoorstenen van de fabrieken kwamen grote, grijze wolken rook, die een oranje gloed aan de hemel veroorzaakten. Bijna onophoudelijk klonk het gedreun van machines uit de grote ijzersmederij in de wijk Friedrichshain. Drie arbeiders in de Köpenicker Straße veegden het trottoir schoon. Even verderop marcheerde een groep soldaten.

De tafels aan de Biergarten in Treptower Park, niet ver van de Köpenicker Straße, zaten vol welgestelde heren en rijke dames, die van de zon en de lente genoten. De vriendelijke dienstmeisjes en de obers haastten zich om de gasten van pullen bier, kannen thee, worstenbroodjes en gebak te voorzien. Het was voor hen de eerste drukke dag van het jaar.

“U had thee en twee stukjes appelgebak besteld?”

Friedrich keek op en knikte. De ober, een lange man met een hoge witte hoed, zette het appelgebak, een kan thee en twee kopjes op tafel. Hij keek naar het uniform van Friedrich.

“Is alles naar uw zin, Herr Luitenant?”

“Jazeker.”

“Het is mooi weer, niet?”

Friedrich keek naar de lucht. Er was slechts wat sluierbewolking te zien.

“Zeer zeker. Ik hoop dat het zo blijft.”

“Ik ook, Herr Luitenant. Ik wens u en uw vrouw een aangename middag.”

“Insgelijks.”

Friedrich wendde zich tot zijn vrouw.

“Maria”, zei hij, “gaat alles wel?”

Maria glimlachte. Ze zette haar brede, lichtgroene hoed af en zette deze naast zich neer op tafel.

“Jazeker”, zei ze.

Ze keek naar het grintpad in de richting van het water van De Spree. Enkele kinderen speelden met hoepels. Twee kleine jongens renden

een meisje achterna. Het meisje lachte zenuwachtig en verstopte zich achter een boom. De jongens liepen naar haar toe, maar net op tijd rende ze naar haar moeder die aan één van de tafels een glas schweppes dronk.

Twee andere meisjes, in lieflijke witte jurkjes, bestudeerden drie lustig rondspringende eekhoorns, die zich nergens wat van aan leken te trekken.

Friedrich schonk de thee in.

“Ik hoop dat ik deze keer wel bij de geboorte van mijn kind kan zijn. Bij de geboorte van zowel Karl als Johann zat ik te verkleumen in Metz.”

Maria streek met haar hand over die van Friedrich.

“Dit keer zal je er bij zijn”, zei ze.

Ze pakte het kopje aan en staaarde naar het water. Twee honden liepen langs het water in de richting van het grasveld. Maria keek in de richting van de beide honden.

“Ik zou zo graag willen dat wij huisdieren kregen”, verzuchtte ze.

“Daar komt niets van in, vooral niet nu ons derde kind er aan komt.”

“Dat begrijp ik niet. Wij hadden vroeger in Silezië ook altijd honden en katten. Er is niets zo goed voor kinderen als huisdieren.”

Friedrich nam een slokje thee.

“Huisdieren lopen maar rond en luisteren niet. Kinderen hebben orde nodig.”

Maria lachte.

“Ik heb onlangs een schoolrapport van jou gelezen uit Warnemünde. Je was zelf vroeger ook niet bepaald het toonbeeld van orde.”

“Daar heb ik veel van geleerd.”

“Groeit op voor galg en rad’ stond er zelfs te lezen. Er zat een brief van je vader bij waaruit bleek dat hij dat zelf eigenlijk ook wel vond.”

“Maria, genoeg hierover!”

Maria roerde in haar thee en pakte het kopje op.

“Weet niets van natuurkunde en wiskunde”, mompelde ze. “Kennis van geschiedenis en aardrijkskunde zeer matig.”

Ze nam een slokje, maar verslikte zich.

“Wat valt er te lachen?”

Maria lachte breeduit.